

ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ

За вас правда, за вас слава і воля святая!

Газета ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство»

Ми тут: <http://www.kmpzt.org.ua> На фейсбуці — у групі "ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ"

Про те, як «Крилатий Лев» «зріднився» з Кривим Рогом і про Форум видавців у 2019-му

(Читайте на 4 стор.)

ЧИТАЙТЕ В ЦЬОМУ ЧИСЛІ:

- ❖ Про створення Народного Руху України за перебудову у висвітленні одного з учасників мирної і демократичної національно-визвольної революції, що відбувалась у нашій країні тридцять років тому;
- ❖ Про роботу Форуму видавців у Львові і окремо — про зустріч лауреатів із «десятки» міжнародного конкурсу «Крилатого Лева» в матеріалі учасників цієї зустрічі, а також інші матеріали.

Міський голова Львова заявив, що кожен українець має відвідати Нікополь

Міський голова Львова Андрій Садовий заявив, що кожен українець має відвідати козацький край Нікополь. Про це він сказав у інтерв'ю [the page](#), передає «Дніпроград».

Садовий зазначив, що українці мало знають саму Україну, тож їм необхідно подорожувати країною. За його словами, у Нікополі можна відчути потужну енергетику.

«Кожен українець повинен побачити Полтаву, Харків, Дніпро. Або, наприклад, Нікополь, де було чотири Січі. Я був на могилі Сірка в Нікополі; там така енергетика — просто фонить. Це треба бачити. Ми не знаємо Україну. У мене в родині є програма «Люби і знай свій рідний край». Ми намагаємося щомісяця їхати кудись в інше українське місто, щоб побачити його і пізнати. Я всім пропоную робити так само. Внутрішній туризм створює робочі місця, гроші залишаються в країні», — сказав Андрій Садовий.

Слід зазначити, що Нікополь хоч і є культурним та історичним центром Січеславщини, але стан дороги до міста залишається жахливим.

Іван МУРАХА,

сайт «Дніпроград», 29 вересня 2019 року.

ТО БУЛА МИРНА, ДЕМОКРАТИЧНА НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ

(До 30-річчя Народного Руху України)

За однозначним висновком дослідників новітньої історії, суспільно-політичні події, що відбувалися в Україні впродовж 1989-91 рр., досягли своєї вершини 24 серпня 1991 р. (у день ухвалення Верховною Радою УРСР Акту проголошення незалежності України), були мирною, демократичною, національно-визвольною революцією. Її результатом стали також швидкий крах і цілковитий демонтаж тоталітарного, антиукраїнського комуністичного режиму.

Рушійною силою української революції стали сотні тисяч патріотів — людей з чіткою державницькою позицією, енергійних, рішучих і мужніх. До активної участі у процесах стрімких політичних перетворень їх ідеологічно підготували, морально надихнули, організаційно мобілізували і спрямували патріотичні громадські формування, що утворилися наприкінці 1980-х. Першою на авансцену боротьби за державну незалежність Батьківщини ще 1988 р. вийшла Українська Гельсінська спілка, згодом — товариство української мови ім. Тараса Шевченка, історико-просвітницьке товариство «Меморіал» ім. Василя Стуса та, екологічна асоціація «Зелений світ».

Але найбільш значущу, вирішальну роль у здобутті нашою Батьківщиною держав-

ної самостійності відіграв Народний Рух України — масова громадсько-політична організація, утворена на початку вересня 1989 р. Вітчизняна історія не знає рівних Рухові добровільних народних формувань — за чисельністю членів, кількістю пасіонарних діячів, інтелектуальним потенціалом лідерів, суспільним авторитетом, масштабами політичного впливу і колосальністю державницьких звершень! Створення НРУ — видатний феномен політично організованого й духовно об'єднаного українства. Потужна патріотично-революційна діяльність Руху призвела до тектонічних геополітичних зрушень не тільки в Московській комуністичній імперії. Але також у Європі й у світі. Величезні, навіть глобальні суспільно-політичні результати мирної, конструктивної боротьби Руху за Вільну Україну — демократичну, соціальну, миролюбну, могутню, державу у центрі Європи — значно перевершують наслідки діяльності польської «Солідарності», литовського «Саюдісу», всіх народних антикомуністичних формувань в інших країнах Східної Європи. Цей неспростовний факт визнають наші друзі і прихильники, а також опоненти й запеклі вороги.

НАРОДНИЙ РУХ об'єднав у своїх лавах цвіт нації. Його колективними членами стали всі утворені раніше патріотичні формування. А індивідуальними — десятки тисяч небаждужих, сміливих лю-

дей, найкращих представників усіх вікових груп і всього соціально-професійного спектру населення. Крім мільйонів етнічних українців, у боротьбі за звільнення від московсько-комуністичної окупації, за щасливу долю нашої Вітчизни брали участь представники багатьох інших національностей — всі, для кого Україна була чи стала єдиною Батьківщиною і хто пов'язував з нею власну долю і майбутнє своїх дітей.

Після публікації в лютому 1989 р. «Літературною Україною» проєктів Програми і Статуту громадсько-політичної організації «Народний Рух України за перебудову» у всіх областях блискавично утворилися й розгорнули активну агітаційно-просвітницьку діяльність її місцеві осередки. Про великі успіхи нашої агітації свідчило стрімке зростання кількості членів і прихильників Руху.

Комуністична влада, звикла до монопольної зверхності, не вміючи діяти в умовах критики з боку реальної опозиції, занепокоїлася й розгубилася. Програючи демократам ідеологічно, вона в умовах «перестройки і гласності» вже не вдавалася — за рідкісними винятками — до брутальних переслідувань опонентів, не нацьковувала на мирних рухівців ні міліції, ні КГБ. Обмежуючись бездарною критикою у ЗМІ наших програмних цілей і публічних акцій. Майже щоденні радіо- й телепросторювання головно-

го компартійного ідеолога Л. Кравчука про непотрібність Руху (бо маємо три-мільйонну керівну і спрямовуючу, мудру, ніколи непомильну, улюблену народом КПУ, яка єдина знає світлу мету і шлях до неї), викликали подив та огиду. Мечоносець компартії КГБ, хоча пильно стежив за «ворогами», завівши на всіх активістів оперативні справи (зібрані в них матеріали «підривної діяльності» могли стати правовою підставою для порушення кримінальних справ), але був безсилим у нових умовах протидіяти «руховцям і бендеровцям». Традиційні репресивні методи з його брудного арсеналу — залякування, погрози, шантаж і провокації — застосовувалися все рідше. «Гебе» намагалася шкодити тим, що засилало до наших осередків агентів (але ми їх швидко «вираховували» і нейтралізували), з метою компрометації розпускала брехливі чутки про наші наміри. Зокрема, рухівцям приписували підготовку погромів чи нападів на державні установи. Щоправда, траплялися випадки побиття рухівських активістів «п'яними хуліганями», нібито на побутовому ґрунті, зокрема за українську мову в публічних місцях, за сорочку-вишиванку, рухівські значки на грудях тощо. Але ми добре знали, чий вуха стирчать за цими покидьками.

(Закінчення на 2 стор.)

ТО БУЛА МИРНА, ДЕМОКРАТИЧНА НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ

(Закінчення, початок на 1- стор.)

Важливою суспільно-політичною подією, що прискорила процес здобуття Україною державності, стали вибори до рад усіх рівнів, які відбулися в березні 1990 р. Уперше за понад 70 років вони ґрунтувалися на демократичній правовій базі. Новий Закон про вибори гарантував можливість у кожному окрузі за один депутатський мандат реально змагатися декільком кандидатам. І дозволяв проведення публічної агітації.

Рухівці взяли активну участь у виборчій кампанії. Меншість, більш підготовлені, – як кандидати в депутати, а більшість – як їхні прихильники й агітатори. Використовуючи сприятливі обставини, ми розгорнули інтенсивну агітаційно-пропагандистську діяльність серед виборців. Організовували мітинги, проводили роз'яснювальну роботу про мету діяльності НРУ, надавали інформацію про кандидатів у депутати і їхні програми. Проводили агітаційну роботу серед населення за місцем проживання, серед колег на роботі. А також у робітничих колективах, серед інтелігенції і селянства. Щодня роздавали «самвидавські» газети й листівки в місцях зкупчення людей: на ринках, у транспорті (здебільшого у приміських електропоїздах), на привокзальних площах, на автобусних зупинках тощо. Всі ми сумлінно працювали задля високої патріотичної мети – з ідеологічних мотивів, сумлінно й чесно, на добровільних засадах і цілком безкорисливо.

Завдяки потужній підтримці РУХу понад сотня представників патріотичних організацій вибороли мандати депутатів ВР УРСР. Ще тисячі рухівців були обрані депутатами рад нижчих рівнів. Ми ставали депутатами місцевих рад для того, щоб на всіх щаблях влади боротися за перемогу української ідеї, щоб своєю активною діяльністю сприяти людям – нашим виборцям у розв'язанні проблем міст, районів та областей. А не задля власної наживи, як це стало масово відбуватися в пізніші часи, коли в депутати пішли шахраї, лицеміри й користюлюбці.

Для координації дій у ВР депутати-демократи створили Народну раду (НР) чисельністю близько 120 осіб, опозиційну до комуністичної депутатської більшості (т. з. «група 239»). Серед членів НР було багато відомих особистостей, передусім, людей, які розпочали боротьбу за волю України ще в попередні десятиріччя. Майже півтора десятка новообраних депутатів за патріотичну і правозахисну діяльність зазнали в минулому жорстоких репресій з боку комуністичної влади. Більшість членів НР були людьми мудрими, добре освіченими, високоморальними, цілеспрямованими й толерантними, мали ораторський і публіцистичний таланти, лідерські й бійцівські якості.

У всіх законодавчих ініціативах НР завжди спиралася на активну підтримку народу. За її наполяганням у липні 1990 р. Верховна Рада ухвалила Декларацію про державний суверенітет України (саме у прогресивній, самостійницькій редакції, запропонованій демократами). А ще через рік (знову-таки завдяки «залізній» аргументації та політичній волі НР) ВР заявила про відмову УРСР від участі в підписанні договору про створення «оновленого союзу радянських республік».

Імперіалістична Москва оскаженіла, адже усвідомлювала: без участі України жодного «оновленого союзу» склепати ніколи не вдасться. Якщо ж він з'явиться, то буде недолугим політично і слабким економічно, отже неповноцінним у всіх вимірах. Сміливе патріотичне рішення найвищого представницького органу УРСР стало дошкульним ударом по великодержавних амбіціях імперіалістичного Кремля. Саме воно спровокувало карикатурний, реваншистський виступ 19 серпня 1991 року групи недоумкуватих авантюристів-сталіністів, відомий як антидержавний заколот ГКЧП. Путч (через відсутність підтримки суспільства, яке прагнуло демократичних свобод, через 3 дні був придушений), лише прискорив процес розвалу Московської імперії зла. Скликана на вимогу НР Верховна Рада на позачерговому засіданні конституційною більшістю голосів ухвалила 24 серпня 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Що сприяло прийнятті (здавалося б неймовірному за тодішнього співвідношення політичних сил у ВР) цього давно очікуваного документу?

Як свідок та учасник багатьох незабутніх подій стверджую: значна кількість депутатів проголосувала за історичної ваги нормативно-правовий акт свідомо, з радісним піднесенням; на підставі непохитних державницьких переконань. Але в залі засідань було чимало таких нардепів (переважно членів комуністичної «групи 239»), які голосували «за», відчуваючи потужний психологічний тиск величезної кількості патріотів, які перебували на майдані перед будинком Ради. Адже 24 серпня 1991 р. на заклик НРУ до будівлі ВР з усієї України добровільно й організовано прибули близько 150 тис. людей, здебільшого членів Руху, з рішучою вимогою до ВР негайно проголосити Незалежність Батьківщини. Буде правильним вважати: вся велика сила патріотів була делегована до будівлі найвищого представницького і єдиного законодавчого органу своїми земляками для виконання історичної державотворчої місії. Її мета полягала в тому, щоб фактом присутності біля ВР, нашим чисельним домінуванням, рішучістю, зваженою і поміркованою поведінкою, вимогливими гаслами і спокійною, нездоланною силою спонукати Раду проголосувати за Акт. Примусити її ухвалити документ не простою арифметичною, а конституційною більшістю голосів нардепів.

Адже було відомо: багато депутатів, передусім членів «група 239», перебувають у цей вирішальний момент у стані вагань і невизначеності. Декотрі прямо заявляли, що голосуватимуть проти Незалежності, бо такою, мовляв, є позиція їхніх виборців. Ми знаємо: ті нардепи-комуністи, які все-таки натиснули на кнопку «так», вчинили це не від любові до нашого народу, до України, не від бажання бачити Вітчизну вільною, демократичною, можливою, могутньою й щасливою. Вони це зробили від страху перед народним гнівом. Упевнений: якби не присутність коло ВР величезної кількості державників, які наполегливо вимагали проголошення Незалежності України, більшість нардепів-комуністів не віддали б того дня голосів за доленосний політико-правовий документ.

Увесь час до моменту голосування, поки у ВР тривали дискусії, ми перебували у стані граничної зосередженості. Розумово і психологічно були налаштовані адекватно реагувати на всі можливі варіанти розвитку подій у сесійній залі. Всі усвідомлювали: результат голосування ВР за волю України залежатиме не тільки від особистих рішень окремих депутатів, але й від нашої колективної підтримки Народної ради, яка підготувала проект Акта проголошення Незалежності України (Левко Лук'яненко і депутат ВР СРСР, член Руху Леонтій Сандуляк написали дуже стислий і змістовний текст документу). Піднесений емоційний настрій величезної кількості народу, який оточив будівлю Ради, душевний стан тривожного очікування, наша вулканічна енергія – не тільки фізична, але й розумова та

тоді ще доступними до людей, ходили без дебелих охоронців, не носили зброї, не їздили у броньованих джипах). Ми справедливо вважали: народ, який масово виступив проти тиранії, прагнучи назавжди стати єдиним господарем і сувереном своєї вільної Батьківщини, має моральне право вдатися до жорстких дій щодо ворогів незалежної України. Для мерзенних зрадників не повинно існувати жодної недоторканності, ніякого захисту від народного суду й суворой народної кари. Незалежно від того, де вони перебувають, чи переховуються.

Ніколи не забуду могутньої хвилі радісного, духовного піднесення, яка охопило всіх присутніх на майдані коло Ради після оголошення результатів голосування за Акт. Ми по-різному (кожен залежно від типу характеру, освіти, вихованості й культури) виявляли свої щирі

емоційна – кризь товсті стіни будівлі передавалися депутатам. Більшість нардепів – комуністів, побачивши кризь вікна величезну кількість рішучих людей, які щільно оточили будинок і грізно вимагали від них голосувати за Незалежність, швидко поверталися до залу засідань. Охоплені панічним страхом перед українським народом, об'єднаним великою метою, вони миттєво вирішували підтримати Акт. Передусім, щоб уникнути величезної відповідальності й не тільки моральної: не бути осудженими сучасниками й не постати перед судом історії.

Усвідомлюючи важливість та унікальність тогочасної політичної ситуації, ми поклялися -- не розходитися доти, поки Акт не буде ухвалено конституційною більшістю ВР. Бо, як істинні сини й дочки улюбленої Вітчизни, глибинним національним інстинктом відчували: саме сьогодні (завтра буде вже запізно!) настав вирішальний момент для проголошення державності України, для визначення на довготривалій історичний період долі нашої Батьківщини й рідного народу.

Усі розуміли: історична доля України висить на волоссі. Альтернативи її незалежному статусу не існує. Якщо не державна самостійність Вітчизни, тоді що? Яке майбутнє чекає її і нас? Схилити покірно голову перед Кремлем, добровільно покласти на шию важке, заявлене московське ярмо і знову стати тяглогою силою імперської колісниці? Ні! Не допустимо цього ніколи!

Тому за будь-яку ціну мусимо домогтися позитивного результату голосування ВР. Україна не має права втратити унікальний, подарований Богом шанс – мирно здобути Незалежність. Також знали: події, що відбуваються в Києві, перебувають у центрі уваги всього світу. За ними з цікавістю й надією спостерігає людство. Тому ми були зобов'язані довести всім друзям і ворогам, що українці – великий народ, який прагне мирно здобути давно вимріяну національну державу. Через це в жодному разі не маємо права на помилку. Мусимо скористатися рідкісною можливістю стати творцями історії і виграти доленосну битву за волю, за правду і честь!

Ми вірили: з неба на нас дивляться мільйони великих попередників-героїв, яким не судилося дожити до цієї унікальної миті. Ми, їхні нащадки і послідовники, не повинні згнати себе, не маємо права допустити провального голосування ВР. До того ж не уявляли, як можемо повернутися додому «впорожні» в разі катастрофічного провалу. Адже політична невдача перекреслила б усі попередні багаторічні зусилля й поставила під сумнів державотворчий потенціал нації. Зрештою, стала б нашою колективною поразкою -- найбільшою в житті, ганебною і непростимою.

Отож, ми жадали того пам'ятного дня великої перемоги. Спільної для всього народу. І було її триумфально здобуто! На щастя, мирно і безкровно. Хоча в запасі були й силові варіанти дій (тоді про це не всі знали), включно зі штурмом ВР, захопленням антиукраїнськи налаштованих нардепів, суворим покаранням зрадників і запродавців (вони були

почуття й нестримні емоції: урочистим співом Національного Гімну, радісним плачем, широкою молитвою, декламуванням Шевченкових поезій, братерськими обіймами. Здавалося, не було тієї миті в цілому світі людей, щасливіших за нас. Адже саме нам судилося велике щастя стати свідками й учасниками рідкісної історичної події – відродження Самостійної України, Держави, вимріяної багатьма десятками поколінь, борців за її державну волю!

Отже, головною дійовою особою, справжнім Героєм національно-демократичної революції 1989-1991 років, у результаті котрої Україна здобула Незалежність, був великий Український народ. На його могутніх, гігантських плечах твердо стояли в ті вікопомні дні патріотичні політики. Понад три сотні депутатів Верховної Ради стали справжніми виразниками потужного державницького прагнення Українського народу і виконавцями нашої твердої, непохитної суверенної національної волі. Проголосували за політичне, економічне і духовно-культурне відокремлення від Московії, депутати продемонстрували людство: ми, українці, на очах світової спільноти вільних народів на віки-вічні свідомо обрали свою історичну долю. І гучно заявили про намір збудувати на рідній землі (в тогочасних кордонах УРСР) власну національну державу Україну – суверенну, демократичну, соціальну, правову, миролюбну, могутню економічно і військово.

Ми, активні учасники знаменних подій, що призвели до відновлення на віки-вічні державності нашої Вітчизни, дякуємо Богові й долі за те, що жили в ті вікопомні часи. У дні відчайдушно, безкомпромісної боротьби, широкі сподівання, шляхетних мрій і великих звершень. Пишаємося тим, що не відчували страху перед багатьма небезпеками, не стояли осторонь історичних подій, свідомо робив тоді свій моральний вибір. І без жодних вагань і сумнівів ставав до лав борців за святу справу визволення Батьківщини від багаторічного московського ярма.

Анатолій КОВАЛЬЧУК,
учасник боротьби за Незалежність
України у 20-му столітті.

На світлинах на 2-й сторінці – дисиденти Михайло ГОРИНЬ, Левко ЛУК'ЯНЕНКО і В'ячеслав ЧОРНОВІЛ (розміщена за посиланням: https://gdb.rferl.org/E9A6FF6A-2536-4DC1-8BAE-5872B9EEA4C1_w650_r1_s.png); створено Народний Рух України за перекладом (розміщена за посиланням: <http://4studio.com.ua/wp-content/uploads/2019/09/1567756982-479.jpg>)

(Закінчення – у наступному числі).

ПРО «ДЕШЕВУ РИБКУ»...

Лікування коштує дорого, але може бути і задарма... Якщо вас не цікавить результат! Таку думку Михайло Жванецький сформулював задовго до медичної реформи в Україні, коли діяли старі стандарти брехливого радянського гуманізму, вигаданої рівності громадян та безкоштовності всього того, за що сто разів заплачено. Але чотириох-п'ятизначні цифри у доларах, як зараз, безумовно, не звучали. Пострадянська Україна неодноразово намагалася реформувати медичну галузь, відкрила можливості сучасних закордонних методик лікування разом з їх абсолютно космічними для пересічного громадянина цінами, але послідовно зберігає два старих моменти: імітацію безкоштовності та небажання фінансувати медицину; в першу чергу, - її працівників.

Чергова спроба нагадати читачеві про те, про що ніяк забути не можна, викликана зовсім не зміною керівництва міністерства, а подіями абсолютно буденними. Другого вересня в автомобіль мого колеги по незалежній профспілці водіїв швидкої медичної допомоги в'їхала ззаду інша автівка. Викликали поліцію, міряли - малювали, на експертизу возили і, для початку, оштрафували водія Швидкої за керування автомобілем, який не пройшов обов'язкове періодичне технічне обслуговування. Те, що я вже декілька років намагаюся донести до депутатів та громадськості, тепер має документальне підтвердження: автомобілі не обслуговуються і не ремонтуються в належному обсязі, просто добиваються! Формальні поліцейські правий: нема чого їздити на несправних машинах! Та починається довгий ряд «але». Перше з них полягає в тому, що автомобіль - то є засіб підвищеної небезпеки, за експлуатацію якого відповідає власник. А власник - комунальний заклад, тобто, вся громада. Чи не бажаєте ви, шановні криворіжці, повернути водіїв сплачені кошти?! Друге «але» говорить мені, що в місті є працевлаштовані особи, від механіка Швидкої до мера, які відповідають за організацію роботи в названому комунальному закладі. Чи не слід нам, земляки, спитати в них, чому Правила порушують?! І, як мінімум, третє «але»: водій Швидкої не може відмовитися виїхати на виклик навіть на несправній автівці, бо це створить загрозу чимусь здоров'ю та життю. Тобто, це ми з вами примушуємо людину до протиправних дій. Під красивими, безумовно, гаслами.

Не встиг я перетравити новину з аварією і штрафом, як на автомобілі іншого мого колеги по профспілці одірвалося переднє колесо. Не відкрутилося, а саме одірвалося таким чином, що ступиця залишилась, а обід з гумою поїхав далі і дивом нікого не покалічив. Втомлений метал відмовився виконувати свої функції. Залізо та його сплави абсолютно не піддаються ідеологічній обробці. Їм марно розповідати, що в нас чергова реформа, що нема грошей, що треба виконувати гуманну місію, не зважаючи на втому... А от з людьми таке іноді проходить. І це «іноді» дає простим людям надію, що так буде завжди. Медицина споконвіку фінансувалася у нас за залишковим принципом. Тільки все колись закінчується: машини ламаються, працівники починають відновлювати соціальну справедливості в явочний спосіб, тобто, беруть хабарі, свідомо погіршують якість своєї роботи або звільняються. Слідом за описаними подіями у криворізькому фейсбуці

з'явився пост найактивнішого депутата міськради Миколи Колеснікі про те, як він став свідком транспортної пригоди на вулиці Кокчетавській, коли літній чоловік потрапив під трамвай. А Швидка приїхала за 20 хвилин. Якщо чесно, то від підстанції до Кокчетавської за 10 хвилин можна пішки дійти. Але йти нема кому. В черговий раз спрадлилося те, про що я постійно нагадую: якщо в якийсь момент нема вільних машин в певному районі, то нема ніякої «швидкої» допомоги. Байки про те, що створено єдину систему і можна задіяти будь-яку машину з іншої підстанції, є або профанацією, або провокацією: природа залишила десь 5 хвилин між клінічною та біологічною смертю організму, тож з іншого району можна вже не поспішати. Людина - не машина, яку можна полагодити колись потім, коли гроші будуть. Втрачений час - незворотні зміни.

Не така вже й щедра радянська бюрократія підраховувала, скільки має бути лінійних і спеціалізованих бригад на певну кількість населення, на якій відстані вони мають базуватися і таке інше. Але прийшла бюрократія пострадянська і вирішила, що все те дурниці, а гроші треба заощаджувати, бо, відповідно до Закону збереження, скоро не буде чого красти. І почали зникати спочатку лікарі, потім фельдшерів і водії, тобто, цілі бригади. Наведу приклад однієї підстанції, де працюю роками з тридцять. Вона обслуговує селище Артема, бульвар Вечірній, мікрорайон «Сонячний» і три «Східних». Нагадаю, що сел. Артема частково, а Вечірній, вулиця Аврамка і мікрорайони повністю складаються з дев'ятиповерхових і вище. Тож є кого обслуговувати. Тому на підстанції були колись дві лікарських бригади, педіатрична і чотири фельдшерських. Першою зникла педіатрична, потім замість двох лікарських створили одну реанімаційну, яка тільки на половину укомплектована лікарями, а потім під приводом нестачі фельдшерів і справних автомобілів почали зникати фельдшерські бригади. Час плине швидко, могу й помилитися, але 48-а бригада не працює вже роки три, як не більше, 51-ша - з рік. На жовтень планують поставити «на прикол» ще й 3-тю. Через поломки машин робота чотирьох бригад замість семи стала звичним явищем. На інших підстанціях ситуація не краща. Автогараж поступово перетворюється на автокладовище. Що таке швидка допомога без транспорту в стокілометровому місті?! Тепер порахуємо: кожна бригада - це 4 ставки фельдшера, 4- водія, 4-молодшої медсестри. Ніхто з працюючих «за себе та того хлопця» премії або доплати за

інтенсивність праці не отримує. Куди діваються ці гроші? «Економія» - скажете ви. «Крадіжка моєї праці, мого здоров'я!» - скажу я. А читача, байдужого до моїх проблем, ще й простимую: не можна якісно обслужити 25 виклики замість п'ятнадцяти; не можна 12 годин їхати по місту на великій швидкості, та ще й забезпечити комфорт та безпеку. Я приїду тоді, коли дозволять дорожні обставини, стан мого здоров'я та технічний стан автомобіля... І не раніше! А фельдшер, якого постійно смикає диспетчер, приділить вам стільки уваги, скільки дозволяє час та втому десь на 22-й годині роботи.

Коли хтось із читачів вважає, що ми отримуємо достатньо, то йому прийдеється погодитися, що й він кращого обслуговування не вартий: по грошах і товар!

Тепер ще трохи цифр. Мінімальна заробітна платня - то є соціальна гарантія за просту некваліфіковану роботу. Так говорить закон. Це навіть не зарплата, а милостиня убогому. Сьогодні вона складає 4173 гривні. А ставка водія Швидкої менше двох з половиною тисяч. І тільки з доплатою, яка є не завжди, можна вийти тисяч на 5-6. Якесь гроші з цієї суми ляжуть ще у витрати на машину. Тому відсотків 60 водіїв - пенсіонери. А кому до 50, то вони або втекли, або готуються до втечі. Нещодавно взяли нового водія (подія!), і років йому всього лиш 68! Нехай вас втішить приказка, що старий кінь борозни не псує! До речі, мої мандри Україною та спілкування з колегами в інших регіонах доводять, що з місцевих бюджетів, за бажанням, можна й доплатити, аби зберегти кадри. Та у влади Кривого Рогу (самоврядування, феодалізація, трясця її бери!) бажання прямо протилежні: зруйнувати службу, вижити людей ганебною зарплатнею та поганими умовами роботи, аби не прийшлося скорочувати за законом процедурою. І я маю ще один доказ такої тенденції. Крім того, що не робиться нічого за збереження існуючих кадрів, не робиться нічого, задля пошуку нових. В цьому році на нашу підстанцію, де не вистачає третини фельдшерів, не прийшов жоден молодий спеціаліст, а ті, що прийшли в 2018-му, всі розраховувалися. Заради з'ясування повноти картини я завітав до служби зайнятості і переконався: заявки на посади водіїв швидкої і фельдшерів відсутні. Ось в «тисячку» потрібен водій на мінімалку, а нам ні!

Керівництво Мінохоронздоров'я не заперечує, що «реформовано» тільки первинну ланку, а Швидка і стаціонари працюють, як і раніше. Тобто, Швидка приймає всі виклики, включно з непрофільними. В умовах старіння та зубожіння населення, коли хворі абсолютно розгублені в новаціях реформаторів, Швидка стала єдиним порятунком для багатьох, і навантаження на неї збільшилося. А останні машини були придбані за Януковича, а збільшення фінансування очікується колись потім, може в році 2025-му... А зараз парки, стадіони, Дні міста з дешевим балаганом... і брехня, нескінченна брехня про те, що все гаразд, все під контролем! «А в основному, прекрасная маркиза, все хорошо!».

Не так давно я розповідав читачеві про свою невдалу спробу привернути увагу депутата облради від «Самопоміччя» до проблем Криворізької швидкої. Було і цікаве, але теж безрезультатне, спілкування в Інтернеті з головою департаменту охорони здоров'я Наталією Будяк. На мій погляд, «Самопоміччя» цілком заслужено втратила свій рейтинг. Тепер аванс довіри видано «Слузі народу». Аванси треба відробляти. На минулому тижні я і мій колега по профспілці намагалися потрапити на прийом до своїх нових обранців; він - до Корявченкова, я - до Криворучкіної. В спілкуванні з помічниками ми озвучили приблизно те, що ви зараз читаете. Тиждень роботи депутатів в округах минув, зустрічі не відбулися: дуже багато бажуючих поскаржитися. Може тема здалась депутатам не такою важливою, а може вони не такі вже й «нові», а просто інші! Чекаємо жовтня, аби

з'ясувати ступінь, вибачаюсь за сленг, їхньої «відмороженості».

Криворізький фейсбук дарує раз од разу теми для роздумів. Ось хтось кинув пост про те, що, мовляв, добавте грошей медсестрам в лікарнях, бо вже нема кому призначення лікарів виконувати! І одразу злобні коментарі: та вони наживаються, хабарі беруть, санітарка без шоколадки або грошей до хворого й не підійде! Я особисто куплю шоколадку кожному, хто погодиться помити хворого після інсульту, та бажуючих нема! Чому ж ви вважаєте медпрацівників своїми рабами?!

За довгі роки роботи переконався, що найбільш вимогливі та суворі до медпрацівників ті, хто на питання про місце його роботи відповідає: не працюю. А оскільки в квартирі заможного, біля дому стоять їхні недешеві автівки, то читати це «не працюю» слід як «не сплачую податків, граю в одні ворота, ані прямо, ані непрямо нікому нічого не даю!». Що ж, нема поваги до чужої праці, не чекайте співчуття до свого болю!

Яка ж гнилизна у державі данській?! Чому ми дружно вирішили, що на світі є цінності, важливіші за людину, яка цей світ створила і створює? Конституція України декларує інше! А як зробіти, аби декларація ця перетворилася на правду? Складно, дуже складно перебороти вікову неповагу до людського життя. В 14-му році відвідала нас Оксана Забужко. Говорила про важливість моменту, про нову епоху, яку можна порівняти з часами Відродження... А я ловив себе на думці, що того Відродження, яке повернуло людство обличчям до людини, на Україні ніколи й не було, що вона якось просувається з одного «Середньовіччя» в інше, а людина залишається витратним матеріалом, гвинтиком, пішаком у чийсь безглуздій грі у власну значимість. І революції, війни, голодомори, реформи без керма і без вітрил, Іловайськи - все витікає з відтілю, з впевненості, що «баби нових понароджують», а «милосердя - то по-півське слово»!

НЕЛІРИЧНИЙ ВІДСТУП

20 вересня покинула Україну людина, яка, власне, і переконала мене голосувати за Зеленського. Без неї я, скоріш за все, просто зіпсував би бюлетень. Поїхала до Словачини шукати кращої долі. Я свідомо не пішов прощатися, бо не знайшов слів, відповідних моменту. Не перша втрата і, боюсь, не остання. Пустішає доколишній світ, відриваються частинки душі. Мало хто з заробітчани влаштується так добре, що придбає житло за кордоном, забезпечить собі старість. Більшість передчасно постаріє, втратить здоров'я на важкій роботі (я вже возив таких!) і буде змушена повернутися додому, в Україну, в світ нескінченних реформ, постійних експериментів: як зробити яєшню, не розбивши яйця? І в результаті - ані яйця, ані яєшні! Повернуться в таку саму країну, як залишили, бо без загальних зусиль вона ніяк не зміниться. І лікуватися будуть в тій самій системі, яка призначає безнадійному онкохворому шість курсів хіміотерапії вартістю в його квартиру, а копійчані наркотики не призначає: нехай мучиться, якщо зиску з нього нема!

В останній сцені «Тихого Дону» розгублений, розчавлений горем Григорій Мелехов каже зустрічному молодому козакові, який йде легкого життя шукаючи: «Візьми коня!»

Пророчими ті слова виявилися! Вже не кіньми, літками та потягами роз'їхались нащадки козака по світу у пошуках легшого життя, та не часто знаходять. Що там, що тут - будувати треба! «Ви що, дійсно не бачите змін з приходом Зеленського?!», - спитав мене помічник депутатки Криворучкіної. Не бачу! Казки про світле майбутнє чую, про Мойсея, що сорок років голову людям дувив... А справ не бачу!

І скільки нам ще сьорбати юшку з дешевої риби, я не знаю!

**Леонід БАГАШВІЛІ,
м. Кривий Ріг**

**На світліні «Приїхали...».
Фото автора.**

Про те, як «Крилатий Лев» «зріднився» з Кривим Рогом і про Форум видавців у 2019-му

Звичайно ж, нашій газеті (хоч вона – єдина незалежна україномовна газета в Кривому Розі) дуже далеко до можливостей багатьох ЗМІ, які залежать від різних комерційних або підвладних утворень і мають у своєму розпорядженні значні ресурси. Але й нам, двом журналістам, що десятиліттями працювали на радіомовленні та в газетах нашого великого промислового міста, вдалося цього року побувати на Форумі видавців у Львові. Бо й причина була: один із авторів цих рядків (редактор газети «Промінь Просвіти Є» Сергій Зінченко) потрапив до «десятки» дипломантів конкурсу прозаїків «Крилатий Лев». Тобто, високоповажне журі з майже сотні надісланих на конкурс творів у вигляді рукописів відібрало спочатку шістнадцять найкращих, а з них – цю «десятку». Але про все – поступово. Бо спочатку – взагалі про цьогорічний Форум видавців.

ДЕЯКІ ПІДСУМКИ 26-ГО ФОРУМУ

Із самого початку треба наголосити на тому, що ініціатор та головний організатор цього чи не найбільшого культурного фестивалю в Україні – неприбуткова громадська організація «Форум видавців». А співорганізатори такі: ДУ «Український інститут книги», Львівська міська рада, Львівська обласна рада, Львівська обласна державна адміністрація, Українська асоціація видавців і книготорговців, Українська бібліотечна асоціація. До того ж, 26 BookForum (так називається тепер Форум видавців) відбувся за підтримки Українського культурного фонду

Відповідно до інформації, що розміщена безпосередньо на сайті Форуму видавців, виходить, що його заходи відвідали понад 25 тисяч чоловік, а серед усіх подій лише одних дискусій на суспільно важливі теми було проведено аж 250! А безпосередньо учасниками подій фестивалю стало більше тисячі чоловік!

Теж дуже важливо відзначити, що країн-учасників було аж більше тридцяти. Серед них, наприклад, - Сполучені Штати Америки, Великобританія, Індія, Італія, Франція, Німеччина та інші країни.

2. У ОПЕРНОМУ, ПІД ЗАХИСТОМ «КРИЛАТОГО»

Сама літературна презентація учасників уже четвертого міжнародного літературного конкурсу «Крилатий Лев» проходила в приміщенні Орега Underground, що на проспекті Свободи. А проводив її поет-бард, член Національної спілки письменників України Олесь Дяк. Він же представив як присутніх на цій зустрічі членів журі, так і дипломантів за результатами конкурсу, починаючи з переможця. Як повідомив із самого початку зустрічі Олесь Дяк, місце локації запропонували самі організатори цьогорічного Букфоруму, зазначивши, за його словами, що «наш конкурс уже сприймається, як молодіжний і революційний, а не заяложений, не суворо класичний».

Присутніх на зустрічі членів журі конкурсу він почав представляти за чергою із редактора журналу «Дзвін» Національної спілки письменників у Львові Юрія Ковалюка. А потім назвав інших: письменницю Надію Мориквас, яка є засновницею і головною редакторкою інтернет-видання «Річ»; письменника і літературного критика Богдана Смоляка; ну, а насамкінець – себе.

Далі він зазначив, що «найважливіша прив'язка до Форуму видавців – це офіційне оголошення переможців, тобто – «десятку» «Крилатого Лева» 2019

року». Тому й почав їх називати.

Лауреатом першої премії та спеціальної відзнаки часопису «Дзвін» став Віталій Левун із Києва за повість «Сни у ніч проти вербної неділі».

Лауреатом другої премії та спеціальної відзнаки часопису «Дзвін» – Олександр Стусенко (проживає в місті Бар Вінницької області), за повість «Розчинені в Хармсі».

Лауреатом третьої премії і спеціальної відзнаки інтернет-видання «Річ» – Володимир Карачинцев зі Львова за рукопис художньо-філософських есеїв «Смисли восьмого дня».

Диплом конкурсу та спеціальну відзнаку «Сеньйор» виборов львів'янин Зіновій Легкий за роман «Розплата»

А інші дипломанти конкурсу «Крилатий Лев» розмістились у такому порядку:

Наталія Смирнова (місто Кропивницький) – за роман «Подаруй мені світло»,

Сергій Зінченко (місто Кривий Ріг) – за роман «Сліди на тілі воскресають»,

Олександр Басанець (село Бузівка Магдалинівського району Дніпропетровської області) – за історичну повість «Утрачені скарби».

Микола Литвиненко (місто Київ) – за роман «Маятник у формі серця»,

Степан Оришин (місто Львів) – за роман «Гуртожителі»,

Володимир Германов (місто Київ) – за роман «Завтра почалося сьогодні».

ОТЖЕ, «десятку» переможців було названо. Причому деяких авторів (або їхні творіння) Олесь Дяк дуже коротко охарактеризував або ж – розповів про реакцію декого з них на повідомлення про те, що потрапив у «десятку». Так, наприклад, відомий український журналіст Володимир Германов, зустрів звістку про це телефоном з величезною радістю й сказав, що це як нова дорога життя.

Стосовно ж нашого, криворізького, автора треба сказати, що він теж був приємно вражений, бо надіслав на конкурс свій роман, написаний ще п'ять років тому, в 2014-му, і на такий успіх не розраховував. Адже він, хоч і пише давно (переважно – вірші, а прозу – лише років із двадцять), має з виданих лише дві малесенькі збірочки, та й то – не в Кривому Розі, а у Хмельницькому: у видавництві «Лілія». Але тепер відчув через свій визнаний фахівцями з художньої літератури твір, що рідне місто в його душі просто зріднилося з «Крилатим Левом».

Далі на цій зустрічі виступали як члени журі, так і дипломанти і лауреати конкурсу цього року й минулих років. У тому числі – переможниця найпершого конкурсу Галина Максимів.

Головний редактор журналу «Дзвін» Юрій Коваль коротко згадав цілу плеяду письменників, які працю-

вали в цьому журналі, зазначив, що образ Крилатого Лева можна побачити на будинку №14, проходячи через площу Ринок, а також коротко відзначив цінність рукопису Олександра Стусенка з Вінниччини.

У свою чергу, письменниця Надія Мориквас підкреслила достоїнства письма Володимира Карачинцева, назвавши його стиль інтелектуально-поетичним і також зробила наголос на тому, що книга має не опускатися вниз, до читача, а підтягувати його до свого рівня.

А, зокрема, представник видавництва «Астролябія» (це – партнер «Крилатого Лева») Богдан Пастух, який теж працював у журі, подякував колегам за те, що «дали можливість поваритись у цій справі», а потім коротко охарактеризував свої враження від творчості Віталія Левуна і звернув увагу на рукопис цього автора, який «показує складну людську природу», замішану в тому числі на пам'яті предків.

Завершуючи зустріч, Олесь Дяк звернув увагу всіх її учасників на тому, що поступово формується бібліотека «Крилатого Лева», формується і своя читацька аудиторія, і що це надихає на подальшу плідну і творчу роботу.

Наприкінці маємо підкреслити, що це – не остання публікація про цьогорічний Форум видавців, а будуть ще. Так що до наступних зустрічей, шановні наші читачі!

Олена МАКОВІЙ і Сергій ЗІНЧЕНКО.

На світлинах: (на першій сторінці) – учасники заходу «Крилатого Лева» після зустрічі; (на четвертій сторінці) – на Форумі у Львові і портрети учасників; організатор конкурсу «Крилатий Лев» Олесь ДЯК; ми, Олена МАКОВІЙ і Сергій ЗІНЧЕНКО, з Галиною ФЕСЮК, українською поеткою, засновницею і редакторкою інтернет-порталу «Моя Жовківщина».

Фото Юрія КАРХУТА і Сергія ЗІНЧЕНКА.

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник – ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство».
Свідоцтво про державну реєстрацію № 2162 – 900 р, видане 23.02.2017 р.
Передплатний індекс: 60093
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг, вул. Церковна, буд. 3, к. 210. e-mail: kmpzt@ukr.net.
Тел. 067-568-39-73, 050-413-12-95

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО.
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Сергій ЗІНЧЕНКО, Микола КОРОБКО (голова об'єднання), Олександр ЧИЖИКОВ. Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО. Газета виходить двічі на місяць. Комп'ютерна верстка Л. Верьовки.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів посилання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове.

Газету друкує офсетним способом КП «Криворізька друкарня» Криворізької міської ради 50050, м. Кривий Ріг, пр. Металургів, 28, тел. 90-63-35.
Обсяг - 1 друкований аркуш.
Наклад - 1000 примірників.
Замовлення № 1338.